UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Aurea Rosa id est preclarissiam[!] expositio sup[er] euangelia totius anni: de Tempore [et] de Sanctis. tam s[ecundu]m ordine[m] Predicato[rum] q[uam] s[ecundu]m Curia[m]

Mazzolini, Silvestro

[Augsburg], 31. Okt. 1510

VD16 M 1750

D[omi]nica. ij. post octa. Epiphanie. Textus eua[n]gel[ij]. Matt. viij.

urn:nbn:de:hbz:466:1-70429

Visual Library

Aug⁹. qñ aperuit illis ſenſũ vt intellige/
rent [illegible]turas. Sic em̃ ſapit et inebriat:
q̄ neq̧ ſapiebat neq̧ inebriabat. Nihil ei
ſapit diuina ſcriptura niſi in ea intelligat
chr̄s. Sex hydrie ſm eundẽ ſunt ſex eta/
tes in quib⁹ loquit̃ lex ⁊ ꝓphetia: q̄ ſex eta
tes inter iſtos terminos cõputant̃: qui ſũt
adam/noe/abraã/dauid/Transmigratio
babylonis Joãnes baptiſta/Finis mũdi.
Impleri aũt hydrias ſm eũdẽ eſt impleri
ꝓphetias. Et ſm Alchuinũ: miniſtri ſunt
doctores noui teſtamẽti. Architriclinus
aũt eſt aliq̄s ꝑncipalis inter eos. Mo/
raliter iſta aqua ſignificat laſciuiã iuueni
lem: q̄ debet nuptiaꝝ tpe conuerti in vinũ
bonũ ⁊ deo gratũ. i. vſum matrimonij li/
cite ⁊ fideliter obſeruatũ. Debet inquam
conuerti q̄ntum ad ſubſtantiã vt iam non
ſit in opere: ⁊ q̄ntum ad saporẽ vt iã non ſit
in voluntate: ⁊ q̄ntum ad colorẽ vt iã non
ſit in malo exemplo. Non em̃ debet cõiux
familiariã colloquia habere cuꝫ perſonis
ſuſpectis.

Dñica. ij. poſt octa. Epipha/ nie. Textus euãgelij Mat. viij.

C

Um deſcendiſſet Je/
ſus d̃ mõte ſecute ſũt
eum turbe multe. Et
ecce leproſus veniẽs:
adorabat eũ dicens. Dñe ſi vis
potes me mundare. Et extẽdẽſ
ieſus manum tetigit eũ dicens
Volo: Mundare. Et confeſtim
mundata eſt lepra eius. Et ait
illi ieſus. Vide nemini dixeris:
ſed vade oſtende te ſacerdoti et
offer mun⁹ qd̃ ꝑcepit moyſes i
teſtimoniũ illis. Cũ aũt intro/
iſſet capharnauꝫ acceſſit ad euꝫ
Cẽturio rogãs eũ et dicẽs. Do/
mine. puer meus iacet i domo
paralyticus ⁊ male torquet̃. Et
ait illi ieſus: Ego veniã et cura
bo euꝫ. Et rñdens centurio ait:
Dñe nõ ſum dign⁹ vt intres ſb
tectũ meũ: ſed tm̃ dic verbo ⁊ ſa
nabit̃ puer me⁹. Nam ⁊ ego hõ
ſum ſub poteſtate cõſtitut⁹: ha/
bẽs ſub me milites. Et dico hu
ic vade ⁊ vadit: ⁊ alio veni ⁊ ve/
nit: et ſeruo meo: fac hoc ⁊ facit
Audiẽs aũt ieſus mirat⁹ eſt: et
ſeq̄ntib⁹ ſe dixit: Amen dico vo/
bis nõ inueni tantã fidẽ in iſrl'.
Dico aũt vobis: q̄ multi ab ori/
ente ⁊ occidẽte venient: ⁊ recum/
bent cũ abraã ⁊ iſaac ⁊ iacob: in
regno celoꝝ. Filij aũt regni eij/
cient̃ in tenebras exteriores ibi
erit fletus ⁊ ſtridor dentiuꝫ. Et
dixit ieſus Centurioni: vade: et
ſicut credidiſti fiat tibi: et ſana/
tus eſt puer in illa hora.

C

Um deſcendiſſet
ieſus de monte ⁊c. Mat. viij.
In p̄ſẽti. euangelio tangunt̃
tria puncta: q̄ ſunt Emunda
tio Supplicatio Exauditio. Quantum
ad primũ litteraliter ſciẽdũ ẽ ſm Hiero.
q̄ chr̄s in monte docuerat ⁊ ꝓmulgauerat
legẽ euangelicã: idõ volebat eã confirma
re miraculis: q̄r p naturalem rõnem ꝓbari
non põt. Dicit̃ g̊ (cum deſcendiſſet Jeſus
de monte) in q̄ diſcipulos docuerat (ſecu/
te ſunt eũ turbe multe) aliq̄ ꝓpter deuoti/
onẽ ⁊ doctrine ſuauitatẽ. Aliq̄ ꝓpter curi/
oſitatẽ: vt. ſ. audirẽt noua ⁊ viderẽt mira
cula. Aliq̄ ꝓpter inuidiã vt ei inſidiarent̃:
cuiuſmodi erant phariſei. Aliq̄ ꝓpter infir
mitatem vt ſanarent̃: ſicũ iſte leproſus de q̄
ſequit̃. (Et ecce leproſus veniens.) q̄. ſ. in
montẽ aſcendere nõ valebat: ſm Chryſ.
Sciendũ ſcd̃o vt dicit Chryſ. q̄ dñs poſt
ſermonẽ in monte factũ facit miracula ſa
nando: vt doctrinã confirmet: ⁊ ꝑmo ſanã
do leproſum deorſum poſt deſcenſum: vt
ſignificet legeꝫ euangelicã datã in monte
ſm Aug⁹. ſupra legẽ Moyſi eſſe: que le/
proſum excludit. Vl' ꝑmo ſanat iudeũ le/
proſum: ⁊ ſcd̃o ſeruũ Cẽturionis gentilẽ:
⁊ tertio ſocrũ petri: in ſignũ q̄ ꝑmi credẽt

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

tes fuerunt iudei deinde gentiles: ꝛ vltimo reliq̄ credēt iudeoꝝ. Jn ſignū cuius miſſa incipit in dextro cornu altaris: ꝛ in euāgelio tendit ad ſiniſtꝝ: ꝛ tādē reuertiꝛ ad dextꝝ (Adorabat eū dicēs) Adoratio multipliciꝛ ſumiꝛ. vt patz.iij.p.q.xxv. Eſt em̄ adoratio latrie q̄ aliq̄d veneramur: ſicut pncipiū oim̄ rex:ꝛ iſta ſoli deo ꝯuenit Eſt ꝛ adoratio dulie: q̄ adoramꝰ creaturas rōnales excellentes: qbꝰ cōicaꝛ diuina excellentia: aut rōne regimis: aut rōne ſctitatꝫ. Et iſto modo ſepius leguntꝛ etiā ſcti adoraſſe reges: ſicut Nathan adorauit David. Eſt ꝛ alia adoratio q̄ eſt ſpēs dulie: ꝛ hyꝑdulia diciꝛ: q̄ adoramus rōnales creaturas habētes ſpūalē vnionē ꝛ rōnalē ad deū: vt beatā ꝟginem, ij.ij. q.ciij. Jſte aūt leproſus ſm Chryſ. ſup Matt. adorauit chr̄m latria: q꞉ cognouit eū eſſe deū: vt manifeſtat: cū dicit (Dn̄e ſi vis potes me mūdare) acſi dicat ſm Orig. Dn̄e om̄ia p te facta ſunt, tu ergo ſi vis potes me mūdare. Voluntas em̄ tua opus eſt: ꝛ opa tue volūtati obediūt. Hec ille. Et ſꝫ Chryſ. cū dicit: ſi vis: nō dubitat qn chr̄s velit om̄e qᷦ bonū eſt: ſed dubitat an ſibi expediat curatio. (Et extendēs manū tetigit eū dicēs) Cū aūt poſſet ſolo ꝟbo curare: voluit eū tangere: vt oſ̄deret manū ſuā eſſe diuinitatis organū. Et ſm Chryſo. vt oſ̄deret ſe eſſe ſupra legē q̄ leproſuz tangere ꝓhibebat: Unde ꝛ Heliſeus nō tetigit Naaman. Et licꝫ ſm q̄ dicit idem Chryſ. chr̄s videreꝛ facere cōtra ꝟba legis: tn̄ nō faciebat ꝯtra intētiōnē eius: q꞉ lex ꝓhibuit hoc ne tangēs infice reꝛ. Non erat ergo ꝓhibitū ei q̄ tangendo curaret. Un̄ ꝛ Helias ꝛ Helizeus tetigerūt mortuū ad ſuſcitandū. vt patz.iij. Reg.xvij. ꝛ iiij. Reg.iiij. Dicit aūt ſā. Tho. j.ij.q.ciij. ar.ij. ad q̄rtū: q̄ tactus leproſi erat in lege ꝓhibitus: q꞉ ex eo icurrebat homo q̄ndā imundiciā irregularitatis: ſicut ex tactu mortui quā incurrere non poterat leproſi mundator chr̄s. Vel ſm Chryſ. vt indicet mūdo nihil eſſe imūdū. Vel ſm Ori. ꝛ Rabanū: tetigit ꝓpter humilitatē vt doceret nullū deberi ſperni. Vel ſm Raba. vt oſ̄dat ſe nō hr̄e corpus phantaſticum. (Volo: Mundare) ſm Hiero. ly mūdare nō eſt infinitiui ſꝫ impatiui modi: ꝛ eſt pncipiū ꝟſus: ſic q̄ ille due dictiōes. Volo: Mundare: ſunt ꝟtualiter duo verſus: ſiue due ſentētie. Quia em̄ ille dixerat: ſi vis: dixit: Volo: ꝛ quia dixerat: potes me mūdare: dixit: Mūdare: (ꝛ ꝯfeſtim mundata eſt lepra eiꝰ) Eſt aūt ſciendū: q̄ p̄cepta veteris legꝫ cerimonialia vſq꞉ ad chr̄i paſſionē durauerūt. Jdeo chr̄s illa ſeruauit ꝛ ſeruari mādauit alijs. Erat aūt ſcriptū in lege Leui.xiiij. q̄ mūdatus a lepra nō debebat reſtitui ad cōem habitationē hoim niſi ꝑus iudicareꝛ mūdatus p ſacerdotis iudiciū: ꝛ facta oblatiōe dn̄o ꝓ ſua emūdatione. Seq̄tur ergo (ꝛ dixit illi Jeſus Vide nemini dixeris) ſuꝑple te eē mūdatū. ſ. anq̄ꝫ ꝑegeris q̄ in lege iubenꝛ. ſm Chryſ. ꝛ iudicio ſacerdotꝫ dijudicerꝫ mūdatus: ad quē ꝑtinet ſic iudicare: ne ſacerdotes audiētes eū tactu ſanatū: odio chr̄i repellerēt ipm̄. Sed ſm Chryſ. in home. hoc dicit vt diſcamꝰ ꝓprias laudes nō q̄rere: ſicut alij iuſſit vt diceret q̄nta feciſſet ei deus vt diſcamus q̄rere gl'iam dei. Vl' ſm Raba. vt doceret nō eſſe vulgāda noſtra bn̄ficia. Vel ſm eundē: ꝛ Hieron̄. q꞉ ipm factū ſe ſufficiēter declarabat. Sꝫ reſtat dubiū: q꞉ iſte tenebaꝛ obedire chr̄o: ꝛ tn̄ approbaꝛ: vt videꝛ a btō Marco. j. ca. dicēte: q̄ vbiq꞉ diffamauit eū. Ad hoc dicūt quidā q̄ triplex eſt dn̄i p̄ceptū. ſ. Primū ad exeq̄ndū: vt illud Exod.xx. Honora patrē tuū ꝛc. et Scd̄m ad ꝓbandū: vt p̄ceptū Abrae d̄ occiſiōe Jſaac. Gen̄. xxij et Tertiū ad inſtruendum: vt iſtud: ꝓ qᷦ chr̄s voluit nos inſtruere de his q̄ ſupra dicta ſunt. Jn pmo eſt volūtas diuina de actus impletiōe: ꝛ in Scd̄o de p̄paratiōe ad implendū. Un̄ Amb. lib. de patriar. ꝯtractās illud: ne extendas ꝛc. dicit Affectū inq̄ſiuit non factū exegit: ꝛ in Tertio eſt ſoluz reſpectu alicuius: qᷦ erat in illo p̄cepto: puta exemplū humilitatis vt latere velimus. Et iſta ꝯſonāt ſctō Tho. ij.ij q.ciij. ar.iiij pmū ſic dicēti in ſili. Dn̄s cecis dixit vt miraculū occultarēt ſcꝫ Mathei.ix. nō quaſi intendens eos p virtutē diuini p̄cepti obligare: ſed ſicut dicit Grego.xix. moral. ſuis ſuis exemplū dedit vt ipi quidē virtutes ſuas occultare deſide

rent: ⁊ tamen vt aliꝫ eoꝝ exemplo ꝓficiāt
ꝑdantur etiā inuiti. Hec ex illo. (Sed va
de oſtend[illegible] ſacerdotib⁹) Hiero. Mittit
aūt eū ad ſacerdotes ꝓpter humilitatē vt
ſacerdotib⁹ deferre videat̃. Deinde vt vi
dentes mundatū leproſum ſi crederēt ſal
uatori ſaluarent̃: ſi nō crederent: inexcuſa
biles fierent: ⁊ ſimiliter ne quod in eo ſe-
piſſime criminabant̃ legē infringere vide-
retur. Hec ille (Et offer munus tuū qđ p̄
cepit Moyſes). ſ. Leui. xiiij. ſ. pullos tur-
tuꝝ ⁊c̄. (in teſtimoniū illis) ſm̄ Chryſ. ſup
Matth. nō eſt ſenſus ꝙ p̄cepit in teſtimo
niū illis: ſed offer in teſtimoniū illis: id eſt
in accuſationē ⁊ atteſtationez: qm̄ q̄ nunc
erant fienda: feci. Preuidebat ei chr̄s: vt
idē in homel̃ dicit: ꝙ ex hoc nihil ꝓficerēt
illi in bonū emendatiōis: ⁊ tamen nō omi
ſit facienda. Uel ſm̄ Orige. offer munus
tuū vt omnes q̄ viderint te illud portare
miraculo credant. Uel ſm̄ Chryſo. ſuper
Matt. vt ſi vellent illū q̄ſi imundū repel-
lere dicere poſſet: quare munus accipitꝭ ſi
mūdus nō ſum. Quare aūt modo iſta lex
nō obſeruet̃: vide ſup̄ in die circūciſionis.

Sed reſtat dubiū circa hoc miraculū:
q: glo. dicit illud factū anteq̄ꝫ intraret Je
ſus Capharnaū: ⁊ tn̄ dicit̃ Luc̄. v. Actum
eſt in vna ciuitatū: Glo. i. Capharnaū. et
ecce vir plenus lepra. Ad hoc dicit Beda
ſup Luc̄. ꝙ chr̄s in Capharnaū bis venit
Primo incarcerato Joanne qn̄ fecit tria
miracula q̄ narrat Lucas. iiij. ca. vbi di-
cit: ꝙ ſanauit demoniacū: ⁊ ſocꝝ Petri: et
ꝯcludi fecerit multitudinē piſciū: ſicut ibi
dicit̃ ca. v. ⁊ deinde mūdauit iſtū leproſuz
Et ſcđo quādo deſcēdit de monte: vt hic
dicit̃ ⁊ habet̃ Luc̄. vij. Eſt igit̃ hoc mira-
culū factū in Capharnaū: vt dicit Lucas
⁊ anteq̄ꝫ intraret capharnaū chr̄s ſecūda
vice: vt dicit illa glo. Item gloſa videtur
velle ꝙ p̄mo ſanatus ſit iſte leproſus. de-
inde ſeruus Centurionis: ⁊ tn̄ glo. Mar.
videt̃ velle ꝙ iſte ſit ſanat⁹ q̄rto loco. Sꝫ
reſpondet̃ ꝙ fuit ſanatus p̄mo loco ſm̄ or
dinē hiſtorie quē Matth. ſequit̃: ſed q̄r-
to loco ſm̄ ordinē myſticū quē ſequit̃ Lu
cas p̄mittens curationē demoniaci: quia
maior eſt cura deo de aīa q̄ꝫ de corpe. Nā
euāgeliſte multa anticipādo ⁊ recapitulā
do ſcribūt. Et ita facit hic alter euangeli-
ſtaꝝ: ⁊ vt credo Luc̄. ſicut patet ex ordine
quē ſeruat magiſter hiſto.

Allegorice hic ſignificat̃ qđ Be. expri
mit dicēs. Uir iſte genus eſt humanū: q
nō ſolū leproſus verūetiā iuxta euāgeliuz
Luce plenus lepra fuiſſe deſcribit̃. Omes
em̄ peccauerūt ⁊ egent gloria dei: ita. ſ. vt
extēta manu ſaluatoris: hoc eſt incarnato
dei verbo humanāq̄ꝫ ꝯtingēte naturā: ab
erroris priſci varietate mundet̃: ⁊ q̄ diuti-
us abominabiles ⁊ a caſtris ꝑplī dei deie-
cti iā aliqn̄ tēplo reddi: ⁊ ſacerdoti queāt
offerre hoſtiā viuentē: illi. ſ. cui dicit̃: Tu
es ſacerdos in eternū. Hec ille.

Anagogice aūt hic ſcat̃ ꝙ chr̄o poſt in-
carnationē ⁊ p̄dicationē ſuā deſcendēte d̄
monte. i. veniēte d̄ celo ad iudiciū: ꝑfecte
mundat̃ leproſus. i. pctōr in capharnaū. i.
in villa ꝯſolatiōis. Licꝫ em̄ ſit genus hu-
manū ꝑ chr̄i paſſionē ſanatū a pctō: ſic ꝙ
remediū habet ꝯtra oīa pctā: tn̄ ſtat incli-
natio ad malū q̄ tūc tollet̃: ⁊ ſilr̄ paſſibili
tas atq̄ꝫ mortalitas corpoꝝ.

Moraliter ſignificat̃: qđ Remigi. exp̄
mit dicēs: Per leproſum deſignat̃ pctōr.
Nā pctm̄ immundā ⁊ variā aīam facit.
Qui ante chr̄m ꝓcidit qn̄ de p̄ſtinis pec-
catis ꝯfundit̃. ⁊ tn̄ debet ꝯfiteri: ⁊ reme-
diū penitētie poſtulare. Nā leproſus vul-
nus oñdit: ⁊ remediū poſtulauit. Extēdit
aūt dñs manū quādo auxiliū diuine miſe
rationis intendit: ⁊ ſtatim ꝯſequit̃ remiſ-
ſionē delictoꝝ: nec debet eccl̃ie reconcilia-
ri niſi iudicio ſacerdotis. Hec ille.

Quantū ad ſcđm tāgit̃ ſupplicatio cen
turionis. Litteralit̃ g̃ ſciendū eſt: ꝙ iſte
Centurio ſic̄ hr̄ Lu. vij. nō acceſſit p̄mo
ꝑſonalit̃ ad chr̄m: ſꝫ miſit ſeniores iudeo-
rū: q: vt ibi d̄r. reputabat ſe indignū acce-
dere ad chr̄m: cū eſſet gētilis. Jeſus aūt
ibat cū ſeniorib⁹ ad domū Centuriōis: ⁊
cū ꝓpe domū eſſet: miſit: vt idē Lu. dicit:
amicos ſuos d. Dñe nō ſum dign⁹ vt in-
tres ſub tectū meū. ⁊ etiā ipe poſtmoduz
amicos ſecut⁹ eſt: ſm̄ aliq̄s: ⁊ q̄ ꝑ amicos
mādauerat ꝓprio ore explicauit. Et ſꝫ iſta
q̄ dicit Lu. oꝑꝫ itelligere ꝟba Matth. q̄
breuit̃ hiſtoriā tetigit. dicit̃ g̃ (Cū itroiſſꝫ
capharnaū (q̄ erat p̄ncipal̃ ciuitas galilee

(acceſſit ad eũ Centurio) Cẽturio iſte ſm
Aug. ⁊ Chryſ. erat gentilis .i. miles rho
manus hñs ſub ſe milites centũ ad cuſto-
diã ciuitatꝫ: ne rebellaret. Hic auditꝭ mi-
raculis chꝛi plꝰ credidit ꝙ audiuit: vt di-
cit Chryſ. iõ acceſſit ad dñm. Contra
qꝛ lucas dicit ꝙ miſit. Ad hoc dic̃ Augꝰ
ꝙ acceſſit ꝑ amicos: non aũt ꝑſonalr̃. Qđ
ẽm ꝑ alium facimꝰ ꝑ nosipos facere dici-
mur: ſm phm in.ij. Eth. Chryſ. aũt dicit
ꝙ miſit pͥmo ſeniores ⁊ poſtmodũ ipe ſe-
cutus ẽ. Et vtrũqꝫ .ſ. dictũ Aug. ⁊ Chryſ.
forte fuit verꝝ (rogans eũ ⁊ dicens) ꝑ os ſe
nioꝝ (Dñe: puer meus) .i. ſuus ſm Chry
ſoſt. (iacet in domo paralyticus) .i. membꝛis
diſſolutꝰ ⁊ deſtitutus / ⁊ male torquet̃) ſm
Rab. omnia iſta ď puero ſuo dixit: vt ſue
aie monſtraret anguſtias: ⁊ flecteret dñm
Chryſ. aũt in omel. dicit q̊ſdã aſſerere: ꝙ
iſte dicat centurio: q̃ſi ſe excuſans ꝙ eum
nõ adduxiſſet ad dñm. Et nota ꝙ iſte cẽ
turio ſm eundẽ Chryſ. oñdit bonitatẽ in
h̄ ꝙ ſolicitat̃ ꝓ ſeruo: ⁊ fidem ſm gloſ. qꝛ
credidit chꝛm abſentẽ poſſe conferre ſalu-
tem ⁊ ſapiam ſm Glo. inq̃ntum nihil ro-
gauit: ſed tm̃ expoſuit oſtẽdens ſe ſcire ꝙ
chꝛs eſſet potens ad faciendũ: ſapiens ad
intelligendũ: ⁊ miſericors ad exaudiendũ

Allegorice ſm Aug. caphar naũ .i. vil-
la pinguedinis ⁊ ꝯſolationis .ſ. ſpũalis eſt
eccl̃ia militans. Centurio iſte ſignificat pͥ
mitiuos chꝛianos: ſm Remig. ad quorũ
fidem comparata fides iudeoꝝ eſt infide
litas. Hic rogat pro ſuo ſm Remigiũ. qꝛ
pͥmi gentiles conuerſi rogarunt ꝓ conuer
ſione totius gentilitatis: vel ꝓ conuerſio-
ne iudeoꝝ ſm aliq̃s q̃ erant romanoꝝ ſer
ui. Moraliter ꝑ centurionem p̃lati ſi-
gnificant̃ q̃ de ſalute ſubditoꝝ debent eſſe
ſoliciti. Iſti debent ꝓ ſalute ſubditoꝝ ac-
cedere ad chꝛm ꝑ contemplationem: et ei
ſupplicare ꝑ oꝛonem ⁊c̃. Quantum ad
tertium ſciendũ eſt litteraliter ꝙ chꝛs au
dita petitiõe centurionis ſtatuit illum ex-
audire. ideo dꝛ (Et ait illi ieſus) .ſ. ꝑ ſenio
res iudeoꝝ (ego veniam ⁊ curabo eũ) ſm
Chryſ. chꝛs ꝯſueuit vbiqꝫ voluntatẽ ſeq̃
ſupplicantium: hic aũt plus ſpondet ꝙ ro
gatus fuerit qꝛ non fuit rogatus vt ꝑſona-
liter accederet (Et rñdens centurio ait il-
li) non ꝑ os ſuũ pͥmo ſed ꝑ os amicoꝝ: vt
dicit lucas: ꝙuis poſtmodũ ipe pꝰ ami-
cos veniens: vt ait Chryſ. eadẽ verba ꝓ-
tulit dicens (Dñe non ſum dignus vt in-
tres ſub tectum meũ) ſm Rab. iſte propt̃
ꝯſcientiam vite gentilis grauari magꝫ ſe
dignatiõe putauit dñi ꝙ iuuari: maxime:
qꝛ vt dicit Magr̃ hiſt. Iſte forte idola ha
bebat in domo: iõ verebat̃ recipere chꝛm
(Sed tm̃ dic verbo ⁊ ſanabit̃ puer meꝰ)
ſm Hieronymũ: in hoc oſtendit ſe chꝛiſti
diuinitatẽ credidiſſe: ⁊ ſimiliter ſm Chry
ſoſtomũ ſuper Matt. q̃ ait. Sciebat q̃m
aſtabant illi inuiſibiliter angeli miniſtran
tes: q̃ verba eius vertunt in opus. Qđ ⁊
ſi angeli ceſſent: tamen infirmitates pͨce-
ptis eius iuuantibꝰ expelluntur Hec ille.
Ideo ſubdit̃: (Nam ⁊ ego homo ſum ſub
poteſtate) imperatoris ⁊ p̃ſidis (conſtitu-
tus habens ſub me milites: Et dico hu-
ic vade: ⁊ vadit. ⁊ alio veni: ⁊ venit / ⁊ ſer-
uo meo fac h̄: et facit) acſi dicat ſm Chry-
ſoſtomũ ſup Matth. Sicut ego ſum ſub
alterius poteſtate: et tamen iubendi pote
ſtatem habeo: ita ⁊ tu ꝙuis ſis ſub patrꝫ
poteſtate inquantum homo: habes tamẽ
poteſtatem iubendi angelis. Vel ſm Au
guſtinum de verbis domini. Si ego ſub
poteſtate conſtitutus habeo iubendi po-
teſtatem: quantũ potes tu cui omniũ ſer-
uiunt poteſtates. Hec ille. Gloſa. Potes
ergo per angelorum miniſterium ſine cor
poris preſentia dicere infirmitati vt rece-
dat: et recedet: et ſanitati vt veniat et ve-
niet. Hec illa (Audiens ãt ieſus) verba .ſ.
Centurionis fide plena (miratus eſt.)

Sed contra: quia admiratio ex igno-
rantia prouenit. Ad hoc dicunt Augꝰ. et
Chryſ. ꝙ illa admiratio fuit exemplũ ad
oſtendendum ꝙ Centurio erat mirandus
Sed ſanctus Tho. ſup Matth. dicit: ꝙ
duplex eſt admiratio: Vna ſcꝫ q̃ ꝓuenit ex
ignorãtia: et iſta non cadit in deo: Alia q̃
ꝓuenit ex apprehenſione alicuius magni:
q̃ apphenſio eſt ſm imaginationẽ vl̃ phã-
taſiam: ⁊ iſta fuit in chꝛo. Nico. de lyr. po-
nit in h̄ loco ſciam q̃druplicem in chꝛo: iu
xta ea q̃ ſcpſimꝰ .s. dñica ifra oct. Epi. et
dt̃ ꝙ ſm exꝑimẽtalẽ potuit ipe mirari ſic̃
⁊ ig̃rare: lꝫ ãt chꝛs ab eterno cognuiſſet cẽtu

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

rionis fidē ⁊ fidei cauſam: fidem tñ illam
non era[illegible]pertus: nec tunc fidei cauſaꝫ ꝑ
iſtā ſcientiā [illegible]uit niſi argutiue ⁊ ſyllogizā
do: iō miratus eſt. Et iſta expoſitio Nico
lai de lyra eſt valde pulcra: ⁊ ſm mentem
ſcti Tho. iij. pte. q. xij. Sed ipſemet Nico-
laus poſtmodū Luc. ij. iſtā ſciam experi-
mentalē negat in chr̄o. (Et ſeqntib ſe di-
xit: amen) .i. fideliter ⁊ vere (dico vob: non
inueni tantā fidē in iſrl'.) Sed ꝫ: qꝛ p̄triar-
che ⁊ ꝓphete fuerūt fideliſſimi. Ad h̄ dic̄
Hiero. ⁊ Magr̄ hiſt. ꝙ dñs non loqbaṫ q̊
ad preteritum tps: ſed q̊ ad illud qd̊ pñs
erat. Sed itez contra videṫ eſſe inſtantia
de aplīs ⁊ martha ⁊ maria. Ad hoc diciṫ
ſm Mgr̄m hiſt. ꝙ nomine iſrl' non intelli
gunṫ illi q̄ chr̄m ſeqbanṫ: qb loquebatur:
Loquebaṫ aūt vt videṫ omnib ſuis diſci
pulis: q̄uis ibi forte oēs non eſſent quia il
li q̄ ibi aderant repſentabant totū collegi
um diſcipulorum. Chryſ. aūt dic̄ ꝙ fides ali
qua diciṫ magna abſolute ⁊ comparatiue
Fides ḡ Centurionis fuit magna ⁊ mira
comparatiue: non abſolute: ſicut ſi ruſtic⁹
aliqd ſapienter dicat / eſt mirū: non autē ſi
hoc dicat phus. Et intendit Chryſ. ꝙ fi-
des Centurionis abſolute fuit minor fide
diſcipulorū: ſed conſiderando ꝙ gentilis
erat fuit maior: qꝛ nec miraculum vide-
rat: nec ſermonē audierat. Scd̄m Hie-
ro. fides centurionis cōmendaṫ non ſicut
fides illius pſone: ſed ſicut fides gentiū:
quā ſignificat: fuit aūt maior fides gentiū
fide iudeorum. Nico. de ly. videṫ dicere ꝙ ꝑ
iſrael intelligunṫ p̄ncipales ppl'i illius qui
non crediderunt: ſed alios auerterunt a fi
de. Sed quid dicemus de beata virgine.
Dico ꝙ quelibet p̄dictarum rñſionum ada-
ptaṫ beate virgini. Ulterius dico ꝙ chr̄s
comparat centurionē eiſ qui crediderunt
poſtq̄ ipe cepit p̄dicare ⁊ diſcurrere ꝑ po
pulum illum: ⁊ hoc notaṫ in illo verbo in-
ueni. Non em̄ inueniṫ niſi qd̊ queriṫ. Be-
ata autem ꝟgo credidit anq̄ chr̄s naſce-
reṫ. Sequiṫ (Dico aūt vobis ꝙ multi) nō
autem omnes: vt ait Aug⁹ (ab oriente et
occidente venient) .i. ab omnib partibus
mundi ſm Aug. Hic Orig. mouet q̄ſtio
nem: quare dr̄ h̄ multi: cum alibi dicatur:
pauci ſunt electi: Soluit aūt ꝙ per ſingu-
las generationes pauci ſunt electi: ſed ſiṫ
ſunt multi. Uide de hoc infra dñica in ſe-
ptuageſima. (Et recumbent) non carnaliṫ
iacendo: ſed ſpūaliter quieſcendo: ſm Au-
guſt. (cum abraam ⁊ iacob in regno celo-
rum) .i. in ecclia triumphanti poſt labores
ꝑpeſſos in ecclia militāti. (Filij aūt regni)
.i. iudei: qꝛ filij regni dicunṫ ſm Hieroñ.
qꝛ in eis de⁹ añ regnauerat. ſm Chryſ. āt
qꝛ eis erat regnum ꝑparatū: cum ad eos
p̄ncipaliter fuerit chr̄s miſſus. (eijcienṫ in
tenebras exteriores) Interiores ſunt tene
bre ignorantie vel culpe: exteriores ſunt te
nebre gehenne. Diciṫ autem culpa tene-
bra ſm ſanctū Tho. ſup Ioan. p̄mo: quia
caret lumine rationis. ſcd̄o quia fit in te-
nebris. tertio: quia ducit ad tenebras exte
riores .i. gehenne. Nam in inferno erūt te
nebre vt patet ꝑ ſanctum Tho. iiij. diſtin.
xlv. ⁊ non lux niſi q̄ntum ſufficit ad viden-
dū aliqua afflictiua. Etſi queriṫ: q̄re ignis
ille non lucet: Dicunt aliq̄ ꝙ hoc eſt: qꝛ il-
le ignis eſt in medio terre: idō fumoſus ē
⁊ obſcurus. Uel poteſt dici ꝙ hoc eſt diui
nitus. Uñ ſm Greg. lucet ad penā ⁊ non
ad ſolatium Uel pōt dici melius ꝙ ignis
ille naturaliter non lucet: lꝫ ſit ibi diuinit⁹
quia vt patꝫ. iiij. diſt. xliiij. q. iij. ar. ij. q. ij.
ignis non lucet accenſus in ꝓpria materia
nec in aliena terreſtri vt i ſulphurea: nec
in fumo groſſo. Et intellige ꝙ non lucet i
iſtis clare: lꝫ aliqualiṫ luceat. Reuera ta-
men ad hoc ꝯcurrit virtus dei inq̄ntū il-
lum tenet ibi: ⁊ materia in q̄ eſt accenſus
quia eſt in ꝓpria vel in terreſtri: ⁊ circūclu
ſio terre non ꝑmittentis lucem ſolarem ꝑ
aliqd̊ ſpiraculum ingredi ad illū: ⁊ ꝯñr re
p̄mentis exhalationem fumi: q̄ vt videṫ
ibi / eſt ⁊ groſſus: quia ille ignis videṫ accē
ſus in materia ſulphurea q̄ſtū ad ſuas ex-
tremitates ſaltē: ſm illd̊ Ps. Ignis ſul-
phur ⁊c. (Ibi erit fletus ⁊ ſtridor dentiū)
Haymo. ꝑ metaphorā mēbrorum penas de
ſcribit tormētorum. Scꝫ em̄ oculi fumo tor-
ti lachrymas p̄ducere: dentes ꝟo a nimio
frigore ſtridere. Oñdiṫ ḡ ꝙ reprobi in in-
ferno ⁊ calorem intolerabilē ⁊ frigus ſuſti
nebunt: ſm illud Iob. xxiiij. Tranſierunt
ab aq̄s niuium ad calorē nimiū. Hec ille.
Sic aūt ptꝫ ex ſancto Tho. iiij. di. l. et. iiij.

contra gentiles.c.lxxxix. et q̈libet.vij.q.v in fletu eſt aliq̈d ſpũale.ſ.triſticia: ⁊ h̄ erit in omnib9 damnatis/etiã ſpiritib9 Eſt etiam aliq̈d corpale: qḋ eſt ſine generatiõe et corruptione: vt turbatio capitis ⁊ oculorum: ⁊ hoc etiam erit in hominib9 damnatis poſt reſurrectionẽ. Eſt etiã aliq̈d corporale: qḋ habet generationẽ ⁊ corruptionẽ annexã: vt reſolutio lachrymarum: ⁊ h̄ nõ erit ceſſante p̄mo motu: q̄ eſt omnis generationis ⁊ corruptionis cauſa. Stridor dẽtiũ eadẽ rõne ibi erit: vt patz in loc allegatis: q2 non importat alterationẽ: ſed ſolum motũ localem: ſicẽ capitis turbatio ⁊ oculorum (Et dixit ieſus centurioni Vade ⁊ ſicẽ crediſti fiat tibi) q.di. ſm Chryſ. ſm fidei menſurã remetief tibi (Et ſanat9 eſt puer ex illa hora) Chryſ. Ubi velocitatẽ admirare: nec3 em̄ ſolum curare ſed inopinate ⁊ in momento tp̄is hoc facere ꝑtutez chr̄i oñdebat. Hec ille.

Allegorice patz ex dictis.

Anagogice ꝟo ſignificaf ꝙ in capharnaum.i. in celo/ſanabif paralyſis nr̄a.i. defectus corporalis: q2 tunc reformabif corpus humilitatis noſtre: ſm illud Phil. iij Saluatorẽ expectam9 ⁊c̄.

Moraliter aũt docemur iuxta doctrinam Greg. dicentẽ: Hic ſupbia nr̄a retũdif: q̄ in hoib9 non naturam qua ad imaginem dei facti ſumus: ſed honores ⁊ diuitias veneramur. Redemptor aũt noſter vt oñderet qm̄ q̄ alta ſunt hoib9/ſanctis deſpicienda ſ̄t: ⁊ q̄ deſpecta ſ̄t hoib9: ſctis deſpicienda nõ ſunt: Ad filium reguli ire noluit: ad ſeruum aũt centurionis ire paratus fuit. hec ille. Item moral̄r ſciendũ eſt ꝙ iſte q̄ erat ſeruus ⁊ paralyticus ⁊ male torquebaf/ſignificat pctõrem. Nã peccator eſt ſeruus diaboli ⁊ pctõrum: iuxta illud. ij. Pet. ij. A q̄ quis ⁊c̄. et Joan. viij. Omnis q̄ facit pctm̄ ⁊c̄. Eſt etiã paralyticus. nam paralyſis eſt morb9 reddens mẽbra mollia et diſſoluta et diſſipata. Sil̄r pctõr eſt mollis cedens omni tentationi ⁊ aduerſitati: ⁊ diſſolut9 non habens vinculũ timoris vel amoris: ⁊ diſſipatus.i. ꝯfractus/nullum bonum ꝓpoſitum valens retinere. Sil̄r etiã torquef in pſperis ꝑ curam ſuperfluam: ⁊ male torquef in aduerſis ꝑ impatientiã: et peſſime torquef inter pctã: iuxta illud Amb. Que pena grauior q̄ interi9 vuln9 ꝯſcientie:

Dñica tertia poſt octa. Epi. Textus euang. Mat. viij.

a Scendẽte ieſu in nauiculã ſecuti ſunt eũ diſcipuli eius et ecce motus magn9 fact9 ẽ in mari: ita vt nauicula operiref fluctibus. Ipſe ꝟo dormiebat. Et acceſſerũt ⁊ ſuſcitauerũt eũ dicẽtes: Dñe ſalua nos: perimus. Et dicit eiſ ieſus: Quid timidi eſtiſ modice fidei: Tũc ſurgens imperauit ventis ⁊ mari: ⁊ facta eſt tranquillitas magna. Porro homines mirati ſunt dicẽtes. Qualis eſt hic: Quia vẽti ⁊ mare obediunt ei.

a Scendẽte Jeſu in nauiculam ⁊c̄. Mat. viij. In iſto euãgelio tangunf tria pũcta: q̄ ſunt Periclitatio/excitatio/ liberatio. Quantum ad p̄mũ literaliter ſciendum eſt ꝙ ſic dicit Orig. cũ multa magna ⁊ admiranda oñdiſſet chr̄s in terra: tranſijt ad mare vt ibidez excellẽtia opera demonſtraret: q̄tenus terre marieq3 dominũ ſe eſſe cunctis oñderet Hec ille. Ideo d̄r: (Aſcendente ieſu in nauiculam) Chr̄s vt dicit beatus Matth. pauloante videns turbas multas circa ſe ꝑpt miracula que fecerat i galilea: vbi ſanauerat leproſum deſcendens de monte: ⁊ ſeruũ centurionis cum introijſſet capharnaum: ⁊ ſocrum Symonis/que tenebaf magnis febribus: voluit deſerere galileam ⁊ tranſire mare galilee. Aſcendit g̊ nauiculam vt iret vltra lacum illum/ꝓpter multa ſm ſanctũ Thom. ſup Matth. Primo vt oñderet iſirmitatẽ humane nature: q̄ aliq̄n indiget repauſatione. Vñ dicif Mar. vj. Uenite ſeorſum in deſertum ⁊ requieſcite puſillũ. Scḋo vt complaceret diſci-